



בבית המשפט העליון

ע"א 6357/20

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערערת: פלונית

נגד

המשיב: פלוני

ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה בתל אביב-יפו מיום 6.8.2020 בתלה"מ 18-08-26928 ובתלה"מ 18-08-36535 אשר ניתנה על ידי כבוד השופט ל' ברינגר

בשם המערערת: עו"ד אסי סגל
בשם המשיב: עו"ד מורן פרטיאלי טייץ; עו"ד רומי קנבל

פסק-דין

ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה בתל אביב-יפו (השופט ל' ברינגר) מיום 6.8.2020 בתלה"מ 18-08-26928 ובתלה"מ 18-08-36535, שלא לפסול עצמו מלדון בעניינה של המערערת.

1. הצדדים הם בני זוג לשעבר ולהם תאומים קטינים (להלן: הקטינים). בחודש אוגוסט 2018 הגישה המערערת נגד המשיב שתי תביעות שעניינן משמורת הקטינים ומזונותיהם לבית המשפט לענייני משפחה בתל אביב-יפו. המשיב, מצדו, הגיש נגד המערערת תביעה לקביעת "הורות משותפת שוויונית" וזמני שהות שווים עם הקטינים. התביעות בנושא משמורת הקטינים וזמני השהות נדונו במאוחד (להלן: הליכי המשמורת), ובמקביל להן התבררה תביעתה של המערערת למזונות הקטינים (תלה"מ 18-08-26894; להלן: תביעת המזונות).

במסגרת הליכי המשמורת הוגשו מספר תסקירים וחוות דעת, ובהם חוות דעת מיום 9.7.2019 ביחס למסוכנות המשיב (להלן: בדיקת המסוכנות) ותסקיר מיום 30.7.2019 מטעם שירותי הרווחה, בו הומלץ כי זמני השהות של הקטינים עם המשיב יורחבו וכי המפגשים יתקיימו בליווי סומכת. בית המשפט התיר לצדדים להתייחס להמלצות אלו, ונוכח בקשתה של המערערת לחקור את עורכת התסקיר הורה בית המשפט על קביעת דיון בהליכי המשמורת ליום 6.10.2019.

2. ביני לביני, ביום 23.9.2019 הכריע בית המשפט בתביעת המזונות. בפסק הדין צוין, בין היתר, כי "הצדדים חלוקים קשות בשאלת המשמורת וזמני השהות כפי שעולה מחוות דעתו של [עורך בדיקת המסוכנות] שהוגשה לתיק בית המשפט ביום 9.7.2019 ומהתסקירים שהוגשו ביום 30.7.2019, וביום 19.8.2019. [...] מקריאת חוות הדעת והתסקירים בתיק עולה כי [המשיב] מעונין מאוד בהרחבת זמני השהות וכי אלו יורחבו בפועל בעתיד הקרוב כפי שאתייחס לסוגיה במסגרת תיקי המשמורת".

3. במסגרת הדיון שנערך בהליכי המשמורת ביום 6.10.2019 נתן בית המשפט, בהסכמת המערערת, תוקף להמלצות שנכללו בתסקיר מיום 30.7.2019 והרחיב את זמני השהות של הקטינים עם המשיב. ביום 3.12.2019 הוגש תסקיר משלים, בו הומלץ על ביטול נוכחות הסומכת במפגשי הקטינים עם המשיב ועל הרחבה נוספת של זמני השהות שלהם עמו. עקב התנגדותה של המערערת להמלצות אלו, ביום 12.5.2020 התקיים דיון בו נחקרה פקידת הסעד שערכה את התסקיר המשלים, ובסופו הורה בית המשפט לצדדים להגיש סיכומי טענות בנוגע לסוגיה זו.

4. לאחר הגשת סיכומי הצדדים, הורה בית המשפט ביום 26.5.2020 על קבלת המלצות התסקיר המשלים ועל הרחבת הסדרי השהות של הקטינים עם המשיב (להלן: החלטת קבלת ההמלצות). בית המשפט התייחס בהחלטתו לתסקירים שהוגשו וציין כי "ועדת התסקירים מודאגת מעמדת [המערערת] העלולה להביא לידי ניכור הורי כלפי [המשיב]", וכי "נראה לי [שהמערערת] שבויה במחשבתה לפיה [המשיב] מסוכן לקטינים" (בסעיפים 14 ו-16 להחלטה). יצוין כי החלטה זו נושאת במערכת "נט המשפט" את התאריך 26.5.2020, אך בגוף ההחלטה מצוין כי ניתנה ביום 12.5.2020.

5. ביום 11.6.2020 הגישה המערערת בקשה לפסילת המותב מלדון בעניינה "בכל התיקים הקשורים הקיימים". זאת, בין היתר, עקב "חריצת דין חד משמעית", התערבות-יתר של המותב בהליך וגילוי עוינות כלפי המערערת. המערערת הפנתה לאמירה בפסק

הדין בתביעת המזונות מיום 23.9.2019, לפיה זמני השהות של המשיב עם הקטינים "יורחבו בפועל בעתיד הקרוב" – וטענה כי יש בכך משום הבעת "עמדה מוקדמת" מצד המותב בדבר הרחבת הסדרי השהות טרם שהתקיים דיון הוכחות בהליכי המשמורת. בנוסף טענה המערערת כי במהלך הדיון מיום 6.10.2019 אמר לה המותב כי מדובר ב"התחלה של ניכור הורי", והוסיפה כי גם בכך הביע בית המשפט "עמדה מוקדמת נחרצת". אמירה זו לא הופיעה בפרוטוקול הדיון מיום 6.10.2019, אך המערערת ציינה כי המשיב התייחס לאמירה בסיכומיו וכי היא אינה שנויה במחלוקת.

נוסף על כך, התייחסה המערערת להחלטת קבלת ההמלצות וציינה כי ההחלטה פורסמה בהיעדר חתימה של המותב. על בסיס התאריך שנכתב בגוף ההחלטה, טענה המערערת כי החלטת קבלת ההמלצות נכתבה "במועד דיון ההוכחות, ובטרם הוגשו סיכומי הצדדים" אך בית המשפט השהה את פרסומה עד לאחר הגשת הסיכומים. לטענת המערערת, "לא בכדי" אין בגוף ההחלטה התייחסות לטענות שהועלו בסיכומי הצדדים או לחקירת עורכת התסקיר המשלים. המערערת הוסיפה והלינה בבקשתה על כך שלא ניתנה לה הזדמנות לחקור את עורך בדיקת המסוכנות; על התנהלותם של גורמי הרווחה, ועל כך שהמותב "התעלם" מהתנהלות זו; ועל כך שהמותב נמנע מלבקר את התנהלותו של המשיב והתעלם מראיות להתנהגות רשלנית מצדו.

6. בית המשפט דחה את הבקשה ביום 6.8.2020, לאחר קבלת תגובת המשיב בה הובעה התנגדותו לפסילה. בהחלטתו הדגיש בית המשפט כי לא גיבש עמדה בהליך אלא "בהתאם למה שמובא בפניו ע"י הצדדים וע"י שירותי הרווחה והמומחים", וכן כי דעתו לא ננעלה. באשר לאמירה הנטענת בדיון מיום 6.10.2020 בדבר "ניכור הורי", ציין בית המשפט: "איני זוכר אם אמרתי דבר כזה, אולם סביר מאוד שכך אמרתי ועל כל פנים הדברים נכתבו על ידי במפורש בסעיף 14 להחלטתי מיום 26.5.20. כך התרשמתי ממצב הדברים בתיק הנוכחי וחובתי לפסוק בהתאם לכך". באשר להחלטת קבלת ההמלצות, ציין בית המשפט כי ההחלטה "נחתמה ופורסמה" ביום 26.5.2020 – אך עקב כשל טכני של מערכת "נט המשפט", חתימת המותב אינה מופיעה בהחלטה ומצוין בה תאריך שגוי. בהקשר זה פירט בית המשפט:

"12. פניתי לנאמני המחשוב וביקשתי להבין את התקלה. בתשובה נאמר לי שמדובר בתקלה שמופיעה לעיתים, כך קורה שמסיבה טכנית כלשהי, למרות שהשופט חתם על ההחלטה, היא מפורסמת ללא חתימה וכך קורה שלעיתים נרשם תאריך שגוי בהחלטה.

13. בעיקרון, כאשר החלטה נחתמת, המערכת הממוחשבת מתאימה את התאריך הרשום על ההחלטה למועד חתימתה. עם זאת, לעיתים קורות תקלות כאמור לעיל.
14. צר לי שהמבקשת מרגישה עוינות או שהיא סבורה שפסק הדין הוחלט מראש, אין לי אל[א] לומר לה שהיא טועה בכך [...].”

7. להשלמת התמונה יצוין כי המערערת הגישה בקשת רשות ערעור על החלטת קבלת ההמלצות, אשר התקבלה באופן חלקי ביום 14.7.2020 (רמ"ש (מחוזי ת"א) 2272-20, סגן הנשיא ש' שוחט). בית המשפט המחוזי קבע כי בהחלטת קבלת ההמלצות חסרה התייחסות למספר טענות שהועלו בסיכומי המערערת, ועל כן הורה על השבת התיק לבית המשפט קמא לשם מתן החלטה משלימה. באשר לטענת המערערת בדבר השהיית פרסום החלטת קבלת ההמלצות, ציין בית המשפט המחוזי:

”מבחינת בית משפט זה וכל עוד לא יקבע אחרת (המערערת) ציינה כי בגין טעם זה פנתה לביהמ"ש קמא בבקשה לפסילתו) מדובר בהשערה של [המערערת] ותו לא. ההחלטה אמנם נושאת תאריך של 12.5.20 אך היא נחתמה ופורסמה במערכת נט המשפט רק ביום 26.5.20 ואז נעשה העדכון האחרון של המסמך. בימ"ש זה לא יכול לשלול מכלל אפשרות כי ביהמ"ש קמא בחן את סיכומי הצדדים טרם מתן החלטתו. רק בשל היעדר התייחסות לטענות מסויימות בסיכומי [המערערת] (לעניין המשקל שיש ליתן לתסקיר לאור חקירת העו"ס) ההחלטה לוקה מבחינת הנמקתה וטעונה השלמה.”

בהתאם לאמור בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, ביום 5.10.2020 נתן בית המשפט קמא החלטה משלימה בה אימץ את ההמלצות שבתסקיר משלים נוסף שהוגש, במובן זה שזמני השהות הורחבו פעם נוספת.

8. מכאן הערעור שלפניי, בו חוזרת המערערת על הטענות שהעלתה בבקשת הפסילה. המערערת סבורה כי נעילת דעתו של בית המשפט קמא באה לידי ביטוי בפסק הדין בתביעת המזונות, בו צוין כי הסדרי השהות יורחבו "בעתיד הקרוב" ואף נקבע הסדר מזונות "כאילו מדובר היה בהסדר של משמורת משותפת" – וכל זאת לפני שהתקיים דיון הוכחות בהליכי המשמורת. עוד מביאה המערערת התבטאויות נוספות שנאמרו לטענתה על ידי המותב בנוגע ל"ניכור הורי", אשר לא קיבלו ביטוי בפרוטוקול הדיון מיום 6.10.2019, וטוענת כי בית המשפט קמא "אינו מהסס לאיים בהעברת המשמורת לידי [המשיב]". המערערת עומדת על טענתה לפיה החלטת קבלת ההמלצות

נכתבה ביום 12.5.2020 ופרסומה הושהה, וכן מביעה ספק בקביעתו של בית המשפט קמא לפיה התאריך המופיע על ההחלטה הוא תולדה של כשל טכני.

9. בתשובתו טוען המשיב כי דין הערעור להידחות. המשיב מדגיש כי המערערת לא הגישה בקשה לתיקון פרוטוקול הדיון מיום 6.10.2019, וזאת לטענתו למרות ש"ברור הוא" כי המערערת הקליטה את הדיון שלא כדין. מכל מקום, המשיב סבור כי בית המשפט קמא היה מוסמך ואף מחויב להביע בפני הצדדים את התרשמותו במהלך הדיון, וכי לא הוכחה עילה לפסילת המותב.

10. לאחר שעיינתי בערעור, בנספחיו ובתשובה לו, באתי לידי מסקנה כי דינו להידחות. כמפורט לעיל, טענותיה של המערערת מתמקדות בשלושה אפיקים עיקריים: האמירה בפסק הדין בתביעת המזונות בדבר הרחבת הסדרי השהות; ההתבטאויות שנאמרו לשיטת המערערת במהלך הדיון שהתקיים ביום 6.10.2019; והטענה כי החלטת קבלת ההמלצות פורסמה באופן המעיד על נעילת דעתו של המותב. אולם, לא שוכנעתי כי יש בטענות אלו כדי להעיד על חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב אשר מצדיק את פסילתו.

באשר לאמירה בדבר הרחבת הסדרי השהות, יצוין כי פסק הדין בתביעת המזונות ניתן לאחר שהוגש התסקיר מיום 30.7.2019 במסגרת הליכי המשמורת, בו הומלץ להרחיב את הסדרי השהות של הקטינים עם המשיב, ולאחר שנקבע מועד לדיון ולחקירת עורכת התסקיר בנוגע לאמור בו. בנסיבות אלו ונוכח האופן בו נוסח פסק הדין, דומה כי אמירת בית המשפט לפיה הסדרי השהות "יורחבו בפועל בעתיד הקרוב" מתייחסת לכל היותר להרחבת הסדרי השהות בהתאם לאמור בתסקיר – הרחבה לה הסכימה המערערת בעצמה במהלך הדיון מיום 6.10.2019 – ואינני סבורה כי ניתן ללמוד מכך על נעילת דעתו של בית המשפט בנוגע לתוצאתם הסופית של הליכי המשמורת. לכך יש להוסיף את השיהוי הכבד שדבק בטענתה של המערערת בנושא: פסק הדין בתביעת המזונות ניתן ביום 23.9.2019, בעוד בקשת הפסילה הוגשה רק ביום 11.6.2020.

11. טענות המערערת בנוגע לאמירותיו של המותב בדיון מיום 6.10.2019 לוקות אף הן בשיהוי, אך גם לגופם של דברים לא שוכנעתי כי יש באמירת המותב בדבר התחלתו של "ניכור הורי" כדי להעיד על חשש ממשי למשוא פנים. ניהולו של הליך משפטי עשוי להביא את השופט היושב בדיון להביע דעה לגבי השאלות שבמחלוקת ולגבי חולשות בעמדתו של בעל דין מסוים (ע"א 5205/20 פלונית נ' פלוני, פסקה 9 (13.9.2020)), ובכך בלבד אין כדי לבסס עילת פסלות.

בהקשר זה יצוין כי הציטוטים המיוחסים לבית המשפט קמא שאותם הביאה המערערת בערעורה, מפורטים יותר מאלו שהביאה המערערת בבקשת הפסלות. לפי הנטען בערעור, המותב ציין במהלך הדיון ביום 6.10.2019 כי הוא "בכלל לא בטוח שזה לא יהיה נכון להעביר את הילדים לאבא ושהאמא תתחיל לראות אותם עם סומכת"; אמירה נטענת זו עומדת, ככל הנראה, בבסיס טענתה של המערערת כי המותב "איים" עליה בהעברת המשמורת לידי המשיב. לעומת זאת, כל שנטען בבקשת הפסלות הוא כי "עוד בדיון מיום 6.10.19 גיבש בימ"ש עמדה מוקדמת נחרצת, כשהוא פונה אל [המערערת] ישירות ומטיח בפניה כי מדובר ב'התחלה של ניכור הורי'". בהינתן שהמערערת לא העלתה בבקשת הפסלות את הטענה בדבר "איום" בהעברת המשמורת, ואף לא הגישה בקשה לתיקון פרוטוקול הדיון מיום 6.10.2019, אין מקום להתייחס לאמירה נטענת זו לראשונה במסגרת הערעור דנן.

12. אף לא מצאתי מקום להטיל ספק בהסבר שסיפק בית המשפט קמא בנוגע לפגמים בהחלטת קבלת ההמלצות. באשר ליתר טענותיה של המערערת בדבר עוינות המותב כלפיה, ובפרט באשר לכך שלא ניתנה לה האפשרות לחקור את עורך בדיקת המסוכנות, הרי שמדובר בטענות ערעוריות שהאכסניה הראויה להן אינה בקשת פסלות (ע"א 5288/20 פלוני נ' פלונית, פסקה 5 (2.9.2020)).

13. אשר על כן, הערעור נדחה. בנסיבות העניין לא ייעשה צו להוצאות.

ניתן היום, י"ח בחשון התשפ"א (5.11.2020).

ה נ ש י א ה